

Sygn. akt VI GC 200/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Anna Harmata

Protokolant: sekr. sądowy Małgorzata Florek

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2021 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko: A. S.

o zapłatę

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 20 lutego 2020r. sygn. akt VI GNc 2/20 w całości,
2. zasądza od pozwanego A. S. rzecz powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwotę 1 800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu dalszych kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 200/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 czerwca 2021r.

Powód (...) sp z o.o. w R. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla , aby pozwany A. S. zapłacił powodowi kwotę 80.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, za zasądzeniem kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 1 marca 2017 roku strony zawarły umowę poręczenia, na podstawie której pozwany poręczył za dług spółki (...) Sp. z o.o. , której jest członkiem zarządu. Zgodnie z pkt 5 postanowień przedmiotowej umowy strony ustaliły, iż pozwany na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z tej umowy wystawi weksel in blanco, który powód może wypełnić zgodnie z deklaracją wekslową, stanowiącą załącznik do umowy. Spółka (...) Sp. z o.o. nie wywiązała się z zobowiązań określonych treścią umowy poręczenia. W związku z powyższym powód wezwał pozwanego do zapłaty długu (...) Sp. z o.o. za który poręczył. Wyznaczony przez powoda termin do zapłaty długu wynikającego z umowy poręczenia bezskutecznie upłynął. W związku z powyższym, zgodnie z deklaracją wekslową powódka jako remitent weksla wezwała pozwaną do wykupu weksla. Weksel został zaopatrzony klauzulą bez protestu, datą płatności na dzień 30 listopada 2019r. natomiast miejsce płatności zostało wskazane zgodnie z treścią deklaracji wekslowej w R..

W zarzutach od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od strony powodowej kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany zarzucił, iż w dniu 01.03.2017r. złożył weksel in blanco oraz zawarł z powodem Porozumienie określające warunki jego wypełnienia (Deklaracja wekslowa). Weksel został złożony jako zabezpieczenie w przypadku niedotrzymania zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia z dnia 01.03.2017r. Umowa poręczenia była zabezpieczeniem niewymagalnych wierzytelności wynikających z dwóch Umów zleceń na wykonanie daszków i na wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej. Zgodnie z umową poręczenia wierzytelność miała stać się wymagalna w terminie 14 dni od dnia wykonania w/w zleceń, a ostateczna wartość wynagrodzenia miała zostać określona powykonawczo według stawek określonych w w/w umowach zleceniach. Z uwagi na to, iż zleceniobiorca nie zgłosił nigdy wykonania przedmiotowych prac jak również wysokość należnego wynagrodzenia nie została nigdy określona należy przyjąć, iż terminem wykonania jest dzień podpisania Protokołu odbioru końcowego całego zadania przez Inwestora (skoro cała inwestycja została odebrana to należy przyjąć że odebrane zostały również balustrady i daszki), a więc dzień 05.05.2017r.

Mając na uwadze powyższą datę pozwany zarzucił przedawnienie roszczenia, zważywszy na treść art. 751 kc i dwuletni termin przedawnienia. Ponadto, jak wskazał, dwuletni okres przedawnienia roszczeń przewidziany jest dla przedsiębiorcy z tytułu powstałej sprzedaży, a więc z tytułu nieuregulowanej płatności za fakturę czy z tytułu odsetek za nieterminowe rozliczenie faktury. Podobnie jest w przypadku roszczeń z tytułu umowy o dzieło, tu również przedawnienie następuje w terminie 2 lat, licząc od dnia, w którym nastąpiło oddanie dzieła, lub w którym powinno oddanie dzieła nastąpić - na wypadek gdyby Powód chciał podnieść zarzut, iż pomimo nazwy umowa zlecenie faktycznie była to umowa o dzieło lub umowa nienazwana (sprzedaż usług).

Reasumując przedawnienie w/w roszczenia nastąpiło z dniem 05.05.2019r. W związku z tym wypełnienie weksla przyjmując nawet dzień 11.10.2019r. wyczerpuje znamiona art.10 Prawa wekslowego.

Na rozprawie w dniu 30.06.2021r. strony podtrzymały swoje stanowiska, ponadto pozwany stwierdził, iż prace powoda winny być rozliczone na podstawie obmiaru, a w jego pracach były usterki. Powód był wzywany do usunięcia usterek, ponieważ ich nie usunął usunęła je firma (...). Na rozprawie tej Sąd pominął twierdzenia pozwanego ponad zawarte w zarzutach.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 1 marca 2017 roku strony zawarły umowę poręczenia, na podstawie której pozwany poręczył za dług spółki (...) Sp. z o.o., której jest członkiem zarządu tj. za wierzytelności z umowy zlecenia z dnia 16 lutego 2017r. której przedmiotem było wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej w ramach inwestycji Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S. oraz umowy zlecenia z dnia 13 lutego 2017r. której przedmiotem było wykonanie daszków nad wejściami w ramach inwestycji Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S.. Poręczenie obejmowało zobowiązanie do wysokości 80 000 zł. Zgodnie z pkt 5 postanowień przedmiotowej umowy strony ustaliły, iż pozwany na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z tej umowy wystawi weksel in blanco, który powód może wypełnić zgodnie z deklaracją wekslową.

Dowód: umowa poręczenia z dnia 1 marca 2017r. k. 27, 28

Pozwany podpisał weksel i deklarację wekslową zgodnie z którą złożył do dyspozycji powoda jako wystawca weksel in blanco, tytułem zabezpieczenia roszczeń wierzyciela wynikających z umowy poręczenia z dnia 1 marca 2017r. który to powód miał prawo wypełnić w przypadku niedotrzymania przez pozwanego zobowiązania z umowy poręczenia z dnia 1 marca 2017r., w każdym czasie do wysokości zadłużenia wraz z odsetkami, lecz do kwoty nie wyższej niż 80 000 zł.

Spółka (...) Sp. z o.o. nie wywiązała się z zobowiązań określonych treścią umowy poręczenia. W związku z powyższym powód wezwał pozwanego do zapłaty długu (...) Sp. z o.o. za który poręczył.

Dowód: pismo z dnia 12 września 2019r. wraz z dowodem nadania k. 40-43

Wyznaczony przez powoda termin do zapłaty długu wynikającego z umowy poręczenia bezskutecznie upłynął. W związku z powyższym, zgodnie z deklaracją wekslową powódka jako remitent weksła wypełniła weksel i wezwała pozwaną do wykupu weksla. Weksel został zaopatrzony klauzulą bez protestu, datą płatności na dzień 30 listopada 2019r. natomiast miejsce płatności zostało wskazane zgodnie z treścią deklaracji wekslowej w R.

Dowód : weksel k. 25 , pismo z dnia 11 października 2019r. wraz z dowodem nadania k. 34 – 39

W dniu 13 lutego 2017r. pozwany (...) Sp. z o.o. zlecił (...) Sp. z o.o. wykonanie daszków nad wejściami w ramach inwestycji Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S..

W dniu 16.lutego 2017r. pozwany (...) Sp. z o.o. zlecił (...) Sp. z o.o. wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej w ramach inwestycji Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S..

Powyższe zostało przez powoda wykonane. Odbiór całej inwestycji na obiekcie przedszkola i szkoły w S. nastąpił w dniu 18.04.2017 r. Odbiorem objęto również wykonane przez powoda balustrady i daszki. Odbiór zakończono podpisaniem w dniu 18.04.2017 r. Protokołów odbioru końcowego dotyczących inwestycji pod nazwą Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S..

Okoliczność niesporna , ponadto znajdująca odzwierciedlenie w dowodach : zlecenie (k. 79,80), Protokoły odbioru końcowego inwestycji „Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S. z dnia 18.04.2017 r. (k. 81-97).

Powyższy stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony , został ustalony na podstawie dowodów z w/w dokumentów tworzących spójną całość.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wytoczył powództwo na podstawie weksla, weksel został prawidłowo wypełniony, tym samym tworząc podstawy dla wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla.

Pozwany wnosząc zarzuty od tegoż nakazu zawarł w nich jedynie zarzut przedawnienia tego roszczenia, wskazując, iż wekslem objęto wierzytelność z tytułu jego poręczenia za dług firmy (...) sp z o.o. , który to dług powstał z tytułu wynagrodzenia z umowy usługi , bowiem (...)G. I. sp z o.o. zlecił powodowi wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej i daszków.

Istotnie Sąd podziela powołane przez pozwanego stanowisko Sądu Najwyższego zgodnie z którym treścią upoważnienia zawartego w deklaracji wekslowej towarzyszącej wystawieniu weksla in blanco, wręczanego dla zabezpieczenia określonego roszczenia, jest objęcie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu (wyrok z dnia 14 lutego 2008 r. II CSK 522/07) oraz że użycie w deklaracji wekslowej zwrotu przewidującego możliwość wypełnienia weksla w każdym czasie oznacza dowolną chwilę, ale tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Użycie w deklaracji wekslowej zwrotu o możliwości opatrzenia weksla in blanco datą płatności według uznania wierzyciela może być rozumiane jako dowolna data, ale mieszcząca się w okresie od dnia wymagalności zabezpieczonego wekslem roszczenia do dnia upływu terminu jego przedawnienia. Odmiennie stanowisko prowadziłoby do nieusprawiedliwionej dodatkowej ochrony roszczeń przedawnionych i praktycznie nieograniczonej w czasie odpowiedzialności dłużnika wekslowego (wyrok z dnia 14 lipca 2006 II CSK 75/06) niemniej jednak w realiach niniejszej sprawy weksel został wypełniony przed upływem przedawnienia roszczenia dla którego stanowił zabezpieczenie.

Firma (...) sp z o.o. oraz powód zawarli dwie umowy, których przedmiotem było wykonanie daszków nad wejściami oraz wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej w ramach prowadzonej przez pozwanego inwestycji Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S.. Pomimo, iż umowy zostały nazwane Zleceniami, stanowiły one w sensie normatywnym umowę o dzieło, zważywszy na ich przedmiot i treść.

Umowa o dzieło jest typem umowy obejmującej odpłatne świadczenie usług określonego rodzaju. Wykonanie umowy o dzieło ma doprowadzić do powstania konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy jest określenie dzieła, do którego wykonania zobowiązany jest przyjmujący zamówienie, a także wynagrodzenia, do którego zapłaty zobowiązany jest zamawiający. W przedmiotowych umowach określono, jaki ma być ich rezultat (wykonanie daszków nad wejściami oraz wykonanie balustrad ze stali nierdzewnej na wskazanej inwestycji) oraz ustalono cenę jednostkową za wykonanie metra kwadratowego daszków i cenę jednostkową metra bieżącego wykonanych balustrad.

W umowach nie określono terminu zapłaty. Stąd też zastosowanie znajdował art. 642 § 1 kc zgodnie z którego treścią - w braku odmiennej umowy przyjmującemu zamówienie należy się wynagrodzenie w chwili oddania dzieła.

Pozwany jako datę oddania dzieła wskazał 18.04.2017 r., jako datę tożsamą z datą podpisania Protokołów odbioru końcowego dotyczących inwestycji pod nazwą Modernizacja energetyczna obiektów oświatowych na terenie gminy B. na obiekcie przedszkola i szkoły w miejscowości S., powyższemu powód nie zaprzeczył, nie wykazał też w tym zakresie daty odmiennej.

Stąd istotnie należało przyjąć, iż roszczenie powoda o wynagrodzenie za wykonane przez powoda prace stało się wymagalne z dniem 18.04.2017r.

Podkreślić należy, iż w zarzutach, ani w toku sprawy przed rozprawą z dnia 30.06.2021r. pozwany nie zakwestionował ani samego faktu, iż powodowi należało się wynagrodzenie, ani też jego wysokości. Jedynym podniesionym przez pozwanego zarzutem był zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę wynagrodzenia.

Na rozprawie w dniu 30.06.2021r. pozwany wprawdzie wskazał, że prace powinny być rozliczone na podstawie obmiaru, powódka była wzywana do usunięcia usterek, usterek nie usunęła, zrobiła to więc firma (...), zarzuty te jednak nie mogły odnieść zamierzonego przez pozwanego skutku.

Po pierwsze bowiem były spóźnione, po drugie nie zostały wykazane w sposób stanowiący skuteczne przeciwstawienie dla kwoty należności wynikającej z weksla.

Trzeba bowiem podkreślić że w procesie o zapłatę opartym na zobowiązaniu wekslowym rozkład ciężaru dowodu (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.) ulega odwróceniu. Analizując niniejszą sprawę nie można pominąć konsekwencji prawnych, jakie wynikają z tego, że strona powodowa w niniejszym postępowaniu dochodziła roszczenia wynikającego z zobowiązania wekslowego. Wprawdzie weksel ten był wekslem gwarancyjnym, in blanco w momencie jego wystawienia, jednak następnie weksel został wypełniony przez powoda - wedle jego twierdzeń zgodnie z zawartym porozumieniem do wysokości zadłużenia dłużnika głównego oraz przedstawionym do zapłaty. Z chwilą wypełnienia weksla zobowiązanie z niego wynikające uzyskało status zobowiązania wekslowego. Okoliczność ta, w powiązaniu z tym, iż był to weksel niezupełny w momencie jego wystawienia, miała znaczenie z punktu widzenia reguł dowodowych. To nie na powodzie spoczywał bowiem ciężar wykazania wysokości zobowiązania, lecz na pozwanym A. S. (w tym przypadku poręczycielu i dłużniku wekslowym, którego zakres odpowiedzialności odpowiadał zakresowi odpowiedzialności dłużnika głównego (...) G. (...) sp z o.o.) spoczywał ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. Innymi słowy, to pozwany winien udowodnić, że kwota zadłużenia, na którą opiewał weksel nie istnieje lub jest mniejsza. Nie ma bowiem podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniającej uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. W procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności, zostaje przerzucony na dłużnika, a to

w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksla (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967, III CZP 19/66 OSNCP 1968 Nr 5, poz. 79, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., I CSK 387/10 Legalis nr 407496).

Reasumując, to na pozwanym spoczywał ciężar przedstawienia takich dowodów, które by skutecznie zakwestionowały zasadę i wysokość zobowiązania wekslowego. Takiego dowodu pozwany nie złożył. W sprawie nie można również pominąć faktu, co podnosił na rozprawie pełnomocnik powoda, iż co do wierzytelności poręczonej przez pozwanego, tj. wierzytelności powoda względem (...) G. (...) sp z o.o. z tytułu wynagrodzenia za wykonanie umów z dnia 16 lutego 2017r. oraz 13 lutego 2017r. w dniu 16.09.2020r. przed tut. Sądem zapadł wyrok zasądający roszczenie z tego tytułu (sygn. akt VI GC 122/20).

Przechodząc więc do rozpoznania zarzutu pozwanego co do przedawnienia roszczenia to w myśl art. 646 kc roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane - od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy miało być oddane.

Podkreślenia jednak wymaga, że w dniu 9.07.2018 r. weszła w życie ustawa z 13.04.2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (dalej : z.u.k.c.). Ustawa ta znowelizowała przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące przedawnienia roszczeń. Ustawodawca wprowadził w niej odmienny niż dotychczasowy sposób liczenia upływu terminu przedawnienia. Zgodnie ze znowelizowanym art. 118 zd. 2 k.c. koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Zasada ta dotyczy więc terminów przedawnienia, równych lub dłuższych niż dwa lata. W każdym zatem przypadku, gdy termin przedawnienia wynosi dwa lata lub jest dłuższy niż dwa lata, ostatnim dniem terminu przedawnienia będzie dzień 31 grudnia roku obliczonego jako ostatni rok przedawnienia.

Zważywszy na art. 5 ust. 1 z.u.k.c. do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie nowelizacji i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie nowelizacji, tj. od 9.07.2018 r., przepisy Kodeksu cywilnego w nowym brzmieniu. W związku z tym skoro roszczenie powoda powstało przed dniem wejścia w życie nowelizacji, stało się wymagalne w dniu 18.04.2017 r. i w dniu wejścia w życie nowelizacji nie było przedawnione, to 2-letni termin jego przedawnienia upływał nie w dniu 18.04.2019 r., ale - zgodnie z ww. przepisami - w dniu 31 grudnia 2019 r.

Dla skutecznego przerwania biegu terminu przedawnienia najpóźniej w tym dniu powinna zostać podjęta czynność, powodująca zgodnie z art. 123 k.c. przerwanie biegu tego terminu. Tak też się stało, ponieważ w dniu 31.12.2019 r. powód wytoczył niniejsze powództwo. Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, iż roszczenie powoda nie było przedawnione, stąd podlegało zasądzeniu. W zakresie żądania odsetek Sąd orzekł na zasadzie art. 481 kc. O kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 98 kpc, zasądzając łącznie z rozstrzygnięciem co do kosztów zawartym w nakazie kwotę 6417 zł na którą to kwotę złożyły się : opłata od pozwu : 1000 zł , oraz koszty zastępstwa procesowego : 5417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustalona w oparciu o § 2 ust 6 pkt Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pozwanemu z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji
2. kal 2 tygodnie